

Kuusamon Vanhusneuvoston lausunto

Kuusamon Vanhusneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua Kuntalain uudistukseen.

Pyydämme kokonaisuudessa huomioimaan muun muassa seuraavia seikkoja:

Kuusamon Vanhusneuvosto esittää kuntalakiin kirjattavaksi kaikkien vaikuttamistoimielimien osallistumisoikeuksien varmistamiseksi sitä, että lakiin kirjataan selkeästi vanhusneuvostojen puhe- ja läsnäolo-oikeus lautakuntien ja kunnanhallituksen kokouksiin heitä koskevissa asioissa sekä puhe/läsnäolo sekä aloiteoikeus valtuuston kokouksiin. Kuntien ja hyvinvointialueiden vanhusneuvostoille tulisi säätää kantelu-oikeus heitä koskevissa asioissa kuntien ja hyvinvointialueiden toimista ja päätöksistä. Toivomme, että eduskunta edistää myös sitä, että samat vaikuttamisoikeudet kirjataan hyvinvointialueita koskeviin lakeihin ja asetuksiin, jos niitä vielä uudistetaan tällä tai seuraavalla hallituskaudella.

Kuusamon Vanhusneuvosto omana kantanaan lausuu viitaten yleiseen valtioon, kuntien ja hyvinvointialueiden taloudelliseen tilanteeseen sekä velkajarruun, että hyvinvointialueiden säästöpainneiden ja kuntien valtionosuusjärjestelmien muutoksien yhteydessä, jos seuraavalla eduskuntakaudella hyvinvointialueita yhdistetään, olisi hyvä tarkastella sitä, että olisiko syytä osa perusterveydenhuollon vastuista mahdollista palauttaa kuntien/seutukuntien vastuulle esimerkiksi ikäihmisten ympärivuorokautisessa hoivassa ja yhteisöasumisessa, kotihoidossa ja omaishoidon tuessa, jotta turvataan ikäihmisten viimeiset vuodet lähellä omaisia kotiseuduilla, varsinkin pitkien etäisyyksien Pohjois-Suomessa. Huomautamme pohjoisesta arktisista erityispiirteistä ja pitkistä etäisyyksistä sekä vähäisestä joukkoliikenteestä mikä hankaloittaa omaisten osallistumista ikäihmisten viimeisten vuosien hoivaan. Asia huomioitaisiin kuntien valtionosuusjärjestelmän muutoksissa. Kunnat voisivat ostaa palvelut sitten julkisilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta. Nämä kaikki edesauttaisi lähipalveluiden turvaamista.

Varautumisessa ja kriisitilanteissa tulee varmistaa ikäihmisten tiedonsaanti myös perinteisin tiedotusmenetelmin ja viranomaistekstiviestein jottei tietokatkoja esiinny myrskyissä, häiriö- ja onnettomuus sekä konfliktitilanteessa. Ikäihmisten kotivara- ja väestönsuojelu sekä evakuoitumisasiat tulee olla myös selkeästi koottuna kotiin ja viranomaistekstiviestin lähetetyissä materiaaleissa. Ikäihmisten asuntojen, hoivapaikkojen, yhteisöasumisen sekä ympärivuorokautisen asumisen paikkojen paloturvallisuudesta ja avun pikahälytyskyvystä on huolehdittava yhdessä hyvinvointialueiden pelastusviranomaisten kanssa, koska kuntien viranomaisilla, järjestöillä, yhdistyksillä ja vanhusneuvostolla voi olla parempi tieto eri asukkaiden tilanteesta paikkakunnilla. Siksi kannatamme ajatusta säätää kunnille tarkempia varautumiseen ja kriisitilanteisiin liittyviä ohjeita ja velvoitteita informaatio-ohjeistukseen. Varsinkin itärajan kunnissa sitä, että hyvinvointikoordinaattorin ja varautumiskoordinaattorin (kyläturvallisuushankkeet) tehtäviin sisällytettäisiin näitten asioiden edistäminen ja seuranta yhteisöissään.

Päätetty vanhusneuvoston kokouksessa 27.3.2026

Kuusamon vanhusneuvoston puolesta,

Mika Flöjt, puheenjohtaja

Mervi Tornberg-Karjalainen, varapuheenjohtaja